YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

10 päivänä syyskuuta 2009*

Asiassa C-457/07,

jossa on kyse EY 228 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 9.10.2007,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään S. Pardo Quintillán ja P. Guerra e Andrade, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Portugalin tasavalta, asiamiehenään L. Inês Fernandes, avustajinaan advogado N. Ruiz ja advocado C. Farinhas,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: portugali.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts (esittelevä tuomari) sekä tuomarit T. von Danwitz, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász ja G. Arestis,

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 7.5.2009 pidetyssä istunnossa esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio pyytää kanteellaan, että yhteisöjen tuomioistuin

– toteaa, että Portugalin tasavalta ei ole noudattanut EY 228 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole ryhtynyt asiassa C-432/03, komissio vastaan Portugali, 10.11.2005 annetun tuomion (Kok., s. I-9665) täytäntöönpanon varmistamisen edellyttämiin toimenpiteisiin

– velvoittaa Portugalin tasavallan maksamaan sille määrältään 34 542 euron suuruisen uhkasakon jokaiselta edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetun tuomion täytäntöönpanon viivästymispäivältä laskettuna tämän tuomion julistamisesta edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetun tuomion täytäntöönpanoon

– velvoittaa Portugalin tasavallan maksamaan sille kiinteämääräisen 6 060 euron summan kerrottuna niiden päivien lukumäärällä, jotka kuluvat edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetun tuomion julistamisen ja sen päivän, jolloin tämä jäsenvaltio noudattaa mainittua tuomiota, tai tämän tuomion julistamispäivän välillä ja

– velvoittaa Portugalin tasavallan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

2 Rakennusalan tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 21.12.1988 annetun neuvoston direktiivin 89/106/ETY (EYVL 1989, L 40, s. 12), sellaisena kuin se on muutettuna 22.7.1993 annetulla neuvoston direktiivillä 93/68/ETY (EYVL L 220, s. 1; jäljempänä direktiivi 89/106), 2 artiklan 1 kohdan perusteella jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että direktiivissä 89/106 tarkoitettuja ”rakennusalan tuotteita” voidaan saattaa markkinoille vain, jos ne sopivat suunniteltuun käyttöönsä eli jos ne ovat ominaisuuksiltaan sellaisia, että rakennuskohde, johon tuotteet liitetään, asennetaan, käytetään tai sijoitetaan, täyttää 3 artiklassa tarkoitetut olennaiset vaatimukset, jos rakennuskohteeseen sovelletaan näitä vaatimuksia sisältäviä määräyksiä ja jos rakennuskohde on suunniteltu ja rakennettu asianmukaisesti.

3 Direktiivin 89/106 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, että nämä olennaiset vaatimukset on annettu tavoitteina liitteessä I. Mainitut vaatimukset koskevat tiettyjä rakennuskohteiden ominaispiirteitä mekaanisen lujuuden ja vakauden, paloturvallisuuden, hygienian, terveyden ja ympäristön, käyttöturvallisuuden, meluntorjunnan, energiansäästön ja lämmöneristyksen osalta.

4 Mainitun direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on oletettava tuotteiden olevan käyttöön soveltuvia, jos rakennuskohde, johon niitä on käytetty, täyttää samat olennaiset vaatimukset, jos tuotteissa on ”CE-merkintä”, joka ilmaisee, että tuotteet ovat yhdenmukaistettuja standardeja vastaavien kansallisten standardien, eurooppalaisen teknisen hyväksymisen tai sellaisten kansallisten teknisten eritelmien mukaisia, joiden voidaan katsoa vastaavan näitä olennaisia vaatimuksia.

5 Saman direktiivin 16 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos jollekin tietylle tuotteelle ei ole 4 artiklassa tarkoitettuja teknisiä eritelmiä, voi tuotteen määrämaana oleva jäsenvaltio yksittäistapauksessa pyynnöstä todeta tuotteen olevan voimassa olevien kansallisten säännösten mukainen, jos tuote osoittautuu hyväksytyksi hyväksytyn tarkastuslaitoksen tuotetta valmistavassa jäsenvaltiossa tekemissä testeissä ja tarkastuksissa, jotka on tehty tuotteen määrämaana olevan jäsenvaltion voimassa olevien tai tämän vastaaviksi tunnustamien menetelmien mukaan.”

6 Tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteesta yhteisössä poikkeavia kansallisia toimenpiteitä koskevan tietojenvaihtomenettelyn luomisesta 13.12.1995 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 3052/95/EY (EYVL L 321, s. 1) 1 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista toimenpiteistä, joilla estetään tietyn toisessa jäsenvaltiossa laillisesti valmistetun tai kaupan pidetyn tuotemallin tai -tyypin vapaa liikkuvuus tai markkinoille saattaminen, jos tällaisen toimenpiteen välittömänä tai välillisenä seurauksena on yleinen kielto, markkinoille saattamista koskevan luvan epääminen, kyseisen tuotemallin tai -tyypin muuttaminen sen markkinoille saattamiseksi tai markkinoilla pysyttämiseksi tai markkinoilta

poistaminen. Päätöksen N:o 3052/95 4 artiklan 2 kohdan mukaan tämä ilmoitus on tehtävä 45 päivän kuluessa päivästä, jolloin toimenpide on toteutettu.

7 Helmikuun 2004 aikana on annettu useita PEX-polyeteenistä valmistettuihin putkiin sovellettavia teknisiä eritelmiä koskevia eurooppalaisia standardeja.

Kansallinen lainsäädäntö

8 Kaupunkirakennusta koskevan yleisen asetuksen (Regulamento Geral das Edificações Urbanas), joka annettiin 7.8.1951 annetulla asetuksella (decreto-lei) nro 38/382 (Diário do Governo, sarja I, nro 166, 7.8.1951; jäljempänä RGEU), 17 §:n ennen edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetun tuomion julistamista sovelletun version mukaan sellaisten uusien rakennusalan tuotteiden tai rakennustapojen käytölle, joille ei ole olemassa virallisia eritelmiä tai joista ei ole tarpeeksi käytännön kokemusta, on saatava Laboratório Nacional de Engenharia Civilin (kansallisen rakennuslaboratorio, jäljempänä LNEC) ennakkolausunto.

9 Julkisista rakennusurakoista vastaavan ministeriön 2.11.1970 antaman asetuksen (Diário do Governo, sarja II, nro 261, 10.11.1970) ja 7.4.1971 antaman asetuksen (Diário do Governo, sarja II, nro 91, 19.4.1971) mukaan vedenjakeluverkon rakentamiseen saa käyttää ainoastaan LNEC:n hyväksymiä muovimateriaaleja.

10 Direktiivi 89/106 on pantu täytäntöön Portugalin lainsäädännössä 10.4.1993 annetulla asetuksella (decreto-lei) nro 113/93 (Diário da República I, sarja A, nro 84, 10.4.1993).

11 Asetuksen nro 113/93, sellaisena kuin se on muutettuna 14.6.1995 annetulla asetuksella (decreto-lei) nro 139/95 (Diário da República I, sarja A, nro 136, 14.6.1995) sekä 24.11.1998 annetulla asetuksella (decreto-lei) nro 374/98 (Diário da República I, sarja A, nro 272, 24.11.1998), 9 §:n 2 momentissa säädettiin, että sellaisen valmistajan, jolla on kotipaikka jäsenvaltiossa, tai tämän asiamiehen vaatimuksesta konkreettisissa tapauksissa ja teknisten eritelmien puuttuessa tuotteita on pidettävä EY:n perustamissopimuksen mukaisesti annettujen kansallisten säännösten mukaisina, jos ne saavat tyydyttävät tulokset valmistavassa jäsenvaltiossa hyväksytyn tarkastuslaitoksen Portugalissa voimassa olevien menetelmien tai Instituto Português da Qualidaden (Portugalin laadunvalvontavirasto) näitä vastaaviksi hyväksymien menetelmien mukaan tekemissä testeissä ja tarkastuksissa.

Asiassa komissio vastaan Portugali annettu tuomio ja sen tausta

12 Komissio vastaanotti vuoden 2000 aikana kantelun portugalilaiselta yritykseltä, jolta oli evätty Italiasta ja Espanjasta tuotujen PEX-polyeteeniputkien asentamiseen erääseen rakennukseen tarvittava lupa sillä perusteella, että nämä putket eivät olleet LNEC:n hyväksymiä. Kun tämä yritys haki sitten LNEC:ltä vastaavuustodistusta hallussaan oleville ulkomaalaisille todistuksille, LNEC ilmoitti sille, että sen Istituto Italiano dei Plasticin (jäljempänä IIP) myöntämän todistuksen vastaavuuden tunnustamista koskeva hakemus oli hylättävä, koska IIP ei ollut eurooppalaisen rakennusalan teknisen hyväksynnän järjestön jäsen eikä se kuulunut niihin laitoksiin, joiden kanssa LNEC:llä oli yhteistyösopimus.

13 Sen jälkeen, kun komissio oli osoittanut Portugalin tasavallalle ensin virallisen huomautuksen ja sitten perustellun lausunnon, se nosti jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen, jossa se väitti, että tämä jäsenvaltio ei ollut noudattanut EY 28 ja EY 30 artiklan sekä päätöksen N:o 3052/95 1 artiklan ja 4 artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se RGEU:n 17 §:n perusteella edellyttää muista jäsenvaltioista tuoduilta polyeteeniputkilta hyväksymismenettelyä eikä ota huomioon näiden muiden jäsenvaltioiden myöntämiä hyväksymistodistuksia ja koska se ei ole ilmoittanut komissiolle tällaisesta toimesta.

14 Yhteisöjen tuomioistuin huomautti edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetun tuomion 33 kohdassa ensinnäkin, että kysymyksessä oleville putkille ei ole yhdenmukaistettua standardia tai eurooppalaista teknistä hyväksymistä eikä direktiivin 89/106 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua yhteisön tasolla tunnustettua kansallista teknistä eritelmää.

15 Yhteisöjen tuomioistuin päätteli tämän jälkeen direktiivin 89/106 6 artiklan 2 kohdasta, jonka perusteella jäsenvaltioiden on sallittava näiden tuotteiden saattaminen markkinoille alueellaan, jos ne täyttävät perustamissopimuksen mukaiset kansalliset säännökset, että tässä direktiivissä vahvistetaan, että jäsenvaltio voi asettaa sellaisen rakennusalan tuotteen, jota yhdenmukaistetut tai yhteisön tasolla tunnustetut tekniset eritelmät eivät kata, alueellaan markkinoille saattamisen edellytykseksi vain sellaisia kansallisia säännöksiä, jotka ovat yhteensopivia perustamissopimuksesta johtuvien velvoitteiden ja erityisesti EY 28 ja EY 30 artiklassa ilmaistun tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteen kanssa (em. asia komissio v. Portugali, tuomion 34 ja 35 kohta).

16 Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin totesi, että ennalta tapahtuvan hyväksymisen edellyttämistä tuotteelta sen osoittamiseksi, että se on asianmukainen tiettyyn käyttötarkoitukseen, samoin kuin tässä yhteydessä kieltäytymistä tunnustamasta jossakin toisessa jäsenvaltiossa annetun todistuksen vastaavuutta on pidettävä toimenpiteenä, jolla rajoitetaan tuontijäsenvaltion markkinoille pääsyä, ja näin ollen EY 28 artiklassa tarkoitettuna tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä (em. asia komissio v. Portugali, tuomion 41 kohta).

17 Siitä kysymyksestä, onko RGEU:n 17 §:n kaltainen toimenpide oikeasuhteinen sen tavoitteena olevaan ihmisten terveyden ja elämän suojeluun nähden, yhteisöjen tuomioistuin totesi, että vaikka jäsenvaltio voi vapaasti vaatia, että tuote, joka on jo hyväksytty toisessa jäsenvaltiossa, on saatettava uuteen tutkimus- ja hyväksymismenettelyyn, jäsenvaltioiden viranomaisten on kuitenkin edistettävä tarkastusten keventämistä yhteisön sisäisessä kaupassa. Tästä seuraa, että niillä ei ole oikeutta tarpeettomasti vaatia teknisten tai kemiallisten kokeiden tai laboratoriotestien suorittamista silloin, kun samat kokeet ja testit on jo tehty jossakin toisessa jäsenvaltiossa ja kun niiden tulokset ovat näiden viranomaisten saatavilla tai ne voidaan pyynnöstä toimittaa näiden viranomaisten saataville (em. asia komissio v. Portugali, tuomion 46 kohta).

18 Yhteisöjen tuomioistuin muistutti, että tämän velvollisuuden tunnollinen noudattaminen edellyttää aktiivista otetta kansalliselta elimeltä, jonka käsiteltävänä on tuotteen hyväksymistä koskeva hakemus tai tässä yhteydessä jonkin toisen jäsenvaltion hyväksymiselimen myöntämän todistuksen vastaavuuden tunnustamista koskeva hakemus, ja katsoi, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa LNEC kieltäytyi tunnustamasta IIP:n myöntämän todistuksen vastaavuutta pyytämättä kantelijayritykseltä sen hallussa olevia tietoja, joiden perusteella LNEC olisi voinut arvioida IIP:n myöntämän todistuksen luonnetta, ja ottamatta IIP:hen yhteyttä saadakseen tällaisia tietoja (em. asia komissio v. Portugali, tuomion 47 ja 48 kohta).

19 Tässä tilanteessa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että koska Portugalin viranomaiset olivat asettaneet RGEU:n 17 §:n nojalla kysymyksessä olevan tuotteen käytön edellytykseksi hyväksymismenettelyn ottamatta tässä yhteydessä huomioon toisen jäsenvaltion hyväksymiselimen myöntämää todistusta ja pyytämättä kantelijayritykseltä tai kyseiseltä elimeltä tarpeellisia tietoja, ne eivät olleet noudattaneet yhteistyövelvoitetta, joka toisesta jäsenvaltiosta maahantuodun tuotteen hyväksymisen yhteydessä perustuu EY 28 ja EY 30 artiklaan (em. asia komissio v. Portugali, tuomion 49 kohta).

20 Siltä osin kuin kysymys on niistä konkreettisista vaatimuksista, jotka koskevat kysymyksessä olevien putkien hyväksymistä Portugalissa, yhteisöjen tuomioistuin totesi, että jotta hallinnollinen ennakkolupajärjestelmä voisi olla oikeutettu huolimatta siitä, että sillä poiketaan perusvapauksista, sen on joka tapauksessa perustuttava objektiivisiin, syrjimättömiin ja ennalta tiedossa oleviin kriteereihin, joilla kansallisten viranomaisten harkintavallalle asetetaan rajat, jotka estävät sen mielivaltaisen käyttämisen (em. asia komissio v. Portugali, tuomion 50 kohta).

21 Kyseisessä asiassa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että koska RGEU:n 17 §:ssä säädetään vain, että sellaisten uusien rakennusalan tuotteiden tai rakennustapojen käytölle, joille ei ole olemassa virallisia eritelmiä tai joista ei ole tarpeeksi käytännön kokemusta, on saatava LNEC:n ennakkolausunto, se ei täytä näitä edellytyksiä (em. asia komissio v. Portugali, tuomion 51 kohta).

22 Yhteisöjen tuomioistuin totesi tämän perusteella, että koska Portugalin säännöstössä putkia koskee RGEU:n 17 §:ssä tarkoitetun kaltainen hyväksymismenettely, se ei ole suhteellisuusperiaatteen mukainen, minkä vuoksi se on EY 28 ja EY 30 artiklan vastainen (em. asia komissio v. Portugali, tuomion 52 kohta).

23 Koska Portugalin viranomaisten RGEU:n sekä ministeriön 2.11.1970 ja 7.4.1971 antamien asetusten nojalla tekemien päätösten vaikutuksena on tosiasiallisesti kysymyksessä olevien putkien käytön kieltäminen ja niitä on siten pidettävä päätöksen N:o 3052/95 1 artiklassa tarkoitettuna toimenpiteenä, mutta niistä ei ole kuitenkaan ilmoitettu komissiolle, yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että Portugalin tasavalta ei ollut noudattanut myöskään tämän päätöksen mukaisia velvoitteitaan (em. asia komissio v. Portugali, tuomion 58 ja 60 kohta).

24 Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali antamansa tuomion tuomiolauselmassa todennut, että Portugalin tasavalta ei ollut noudattanut EY 28 ja EY 30 artiklan sekä päätöksen N:o 3052/95 1 artiklan ja 4 artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ollut RGEU:n 17 §:n mukaisessa muista jäsenvaltioista tuotujen polyeteeniputkien hyväksymismenettelyssä ottanut huomioon näiden muiden jäsenvaltioiden myöntämiä hyväksymistodistuksia ja koska se ei ollut ilmoittanut tästä toimenpiteestä komissiolle.

Nyt käsiteltävänä olevan asian tausta

25 Portugalin viranomaiset ovat 10.1.2006 ilmoittaneet komissiolle siitä, että julkisista rakennustöistä, liikenteestä ja viestinnästä vastaava ministeri on 23.12.2005 antanut asetuksen nro 1726/2006 (Diário da República, sarja II, nro 16, 23.1.2006), jolla on kumottu 2.11.1970 ja 7.4.1971 annetut asetukset.

26 Asetuksen nro 1726/2006 2 ja 3 kohdassa säädettiin, että hyväksytyn tarkastuslaitoksen oli hyväksyttävä Portugalissa täytäntöön pantujen eurooppalaisten standardien kattamat muovista olevat juomaveden jakeluun tarkoitetut putkijärjestelmät olennaiset vaatimukset täyttäviksi. Tämän asetuksen 3 kohdan mukaan toisessa jäsenvaltiossa myönnettyjen vastaavuustodistusten tunnustaminen suoritettiin asetuksen nro 113/93 9 §:n 2 momentin mukaisesti. Asetuksen nro 1726/2006 4 ja 5 kohdan perusteella LNEC:n on hyväksyttävä tuotteet, jos ei ole olemassa eurooppalaisia standardeja, joita ei ole pantu täytäntöön Portugalissa, jolloin voidaan hyväksymistä hakevan tahon pyynnöstä ja asetuksen nro 113/93 9 §:n 2 momentin mukaisesti ottaa huomioon toisessa jäsenvaltiossa suoritetut testit ja tarkastukset.

27 Komissio on 4.7.2006 päivätyllä virallisella huomautuksella ilmoittanut Portugalin viranomaisille siitä, että asetuksella nro 1726/2006 ei voida turvata edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetun tuomion täysimääräistä täytäntöönpanoa. Ensinnäkään ministerin asetuksella nro 1726/2006 ei ole kumottu RGEU:n 17 §:ää, jonka perusteella tiettyjen materiaalien käytöltä edellytettäisiin edelleen LNEC:n ennakkolausuntoa mutta jossa ei säädetä muissa jäsenvaltioissa suoritettujen testien ja tarkastusten huomioon ottamisesta, siksi, että ministerin asetus on normihierarkiassa asetusta alemmalla tasolla. Lisäksi tässä ministerin asetuksessa ei viitata mitenkään RGEU:n 17 §:ään. Toiseksi mainitussa ministerin asetuksessa mainitaan komission mukaan vain vesijohtojärjestelmät, joihin sovelletaan eurooppalaisia standardeja, mutta ei lainkaan eristettyjä putkia. Lisäksi asetuksessa nro 1726/2006 säädetään niiden vesijohtojärjestelmien, joita eurooppalaiset standardit eivät koske, hyväksymismenettelystä, että toisessa jäsenvaltiossa toteutetut testit ja tarkastukset voidaan ottaa huomioon, asettamatta kuitenkaan mitään tätä koskevaa velvollisuutta. Kolmanneksi Portugalin viranomaiset eivät olleet ilmoittaneet toimenpiteistä, joihin sellaisten talouden toimijoiden osalta olisi ryhdytty, joihin kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö, jota yhteisöjen tuomioistuin on pitänyt EY 28 ja EY 30 artiklan vastaisena, vaikuttaa.

28 Komissio katsoi, että virallisessa huomautuksessa esitetyt perusteet olivat edelleen voimassa, ja osoitti Portugalin tasavallalle 18.10.2006 perustellun lausunnon, jolla se kehotti Portugalia ryhtymään edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetun tuomion täytäntöönpanon turvaamisen edellyttämiin toimiin viimeistään 18.12.2006.

29 Portugalin tasavalta on 12.1.2007 päivätyllä kirjeellä vastannut mainittuun perusteltuun lausuntoon ja ilmoittanut komissiolle, että se oli tällä välin selkiyttänyt sovellettavia säännöksiä.

30 Ensinnäkin asetus nro 1726/2006 oli kumottu julkisista rakennustöistä, liikenteestä ja viestinnästä vastaavan ministerin 4.9.2006 antamalla asetuksella nro 19563/2006 (Diário da República, sarja II, nro 185, 25.9.2006), joka koskee putkijärjestelmien hyväksymisen lisäksi putkien ja liitännäistuotteiden hyväksymistä ja jossa viitataan selvästi RGEU:n 17 §:ään ja määrätään nimenomaisesti velvollisuudesta ottaa huomioon muissa jäsenvaltioissa suoritetut testit ja tarkastukset.

31 Sitten 8.1.2007 annetulla asetuksella (decreto-lei) nro 4/2007 (Diário da República, sarja I, nro 5, 8.1.2007) oli muutettu asetuksen nro 113/93 9 §:ää siten, että vastaavuustodistusten, testien ja tarkastusten vastavuoroinen tunnustaminen jäsenvaltioiden välillä erityisesti hyväksymismenettelyissä voidaan turvata.

32 RGEU:n 17 §:n osalta Portugalin viranomaiset selittivät, että tätä säännöstä oli joka tapauksessa tulkittava asetuksen nro 19563/2006 ja asetuksen nro 113/93 9 §:n 2 momentissa vahvistetun vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen mukaisesti, joka takaa täysimääräisesti yhteistyön kansallisten laitosten välillä. Mainitut viranomaiset lisäsivät, että kun tarpeelliset tutkimukset on suoritettu, ei ole havaittu yhtään tapausta, jossa LNEC olisi soveltanut virheellisesti RGEU:n 17 §:ää. Koska lisäksi tarve polyeteenistä olevien putkien ja liitännäistuotteiden hyväksyttämiseen muuttui helmikuun 2004 aikana tapahtuneesta eurooppalaisten standardien antamisesta lähtien poikkeuksellisesti, LNEC oli mitätöinyt kaikki hyväksymisasiakirjat, jotka koskevat niitä muovista olevia putkijärjestelmiä, joihin nämä standardit liittyvät.

33 Portugalin viranomaiset ilmoittivat komissiolle 17.8.2007 päivätyllä kirjeellä, että samana päivänä oli annettu asetus (decreto-lei) nro 290/2007 (Diário da República,

sarja I, nro 128, 17.8.2007), joka tuli voimaan 18.8.2007 ja jolla muutettiin RGEU:n 17 §:ää lisäämällä siihen momentti, jonka mukaan LNEC:n suorittamassa hyväksymisessä on otettava huomioon toisessa jäsenvaltiossa suoritetut testit ja tarkastukset.

34 Koska komissio ei ollut tyytyväinen Portugalin viranomaisten perusteltuun lausuntoon antamaan vastaukseen, se nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

Asian vaiheet yhteisöjen tuomioistuimessa käydyn menettelyn aikana

35 Portugalin tasavalta on maaliskuun 2008 aikana ilmoittanut yhteisöjen tuomioistuimelle, että 19.3.2008 on annettu asetus (decreto-lei) nro 50/2008 (Diário da República, sarja I, nro 56, 19.3.2008), joka on tullut voimaan 20.3.2008 ja jolla on muutettu RGEU:n 17 §:ää seuraavalla tavalla:

”1. Rakennukset on rakennettava ja kunnostettava tavalla, joka takaa sen, että ne täyttävät mekaanista lujuutta ja vakavuutta, käyttö- ja paloturvallisuutta, hygieniaa, terveyden- ja ympäristönsuojelua, meluntorjuntaa, energiansäästöä ja lämmöneristystä koskevat olennaiset vaatimukset sekä muut tässä asetuksessa tai erityislainsäädännössä säädetyt, erityisesti käytettävyyttä, kestävyyttä ja muita seikkoja koskevat vaatimukset.

2. Uudisrakennusten rakentamisessa ja kunnostamisessa käytettyjen materiaalien laadun, luonteen ja käyttötapojen on vastattava rakentamista koskevia normeja ja sovellettavia säännöksiä ja niillä on voitava taata se, että rakennukset täyttävät 1 momentissa mainitut edellytykset ja vaatimukset rakennushanketta koskevien teknisten eritelmien mukaisesti.

3. Rakennusalan tarvikkeiden käyttö uudisrakennuksissa ja kunnostamisessa edellyttää sovellettavan lainsäädännön mukaan vastaavaa CE-merkintää tai merkinnän puuttuessa todistusta siitä, että ne vastaavat Portugalissa voimassa olevia teknisiä eritelmiä, ellei niitä tunnusteta vastavuoroisesti.

4. Kuka tahansa, jota asia koskee, voi hakea todistusta vastaavuudesta Portugalissa voimassa olevien teknisten eritelmien kanssa, ja tässä yhteydessä on aina otettava huomioon missä tahansa Euroopan unionin jäsenvaltioissa, Turkissa tai Euroopan talousaluetta koskevan sopimuksen allekirjoittajamaassa voimassa olevien teknisten eritelmien vastaavuutta koskevat todistukset sekä valmistusvaltiossa suoritettujen tarkastusten ja testien myönteiset tulokset 10.4.1993 annetun asetuksen nro 113/93 9 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisesti.

5. Jos rakennusalan tuotteet eivät täytä mitään 3 momentissa säädetyistä edellytyksistä ja jos niiden käyttö uusissa rakennuksissa tai kunnostamisessa voi merkitä riskiä 1 momentissa mainittujen olennaisten vaatimusten täyttymiselle, tämän käytön edellytyksenä on, että niillä on [LNEC:n] hyväksyntä, ja tämän on vapautettava ne hyväksynnästä, jos näillä tuotteilla on toisen jäsenvaltion, Turkin tai Euroopan talousaluetta koskevan sopimuksen allekirjoittajamaan hyväksymän laitoksen myöntämät vastaavuustodistukset, jotka osoittavat riittävällä tavalla sen, että mainitut vaatimukset täyttyvät.

6. Kuka tahansa, jota asia koskee, voi hakea edellisessä kohdassa säädettyä hyväksymistä, ja LNEC:n on aina otettava 10.4.1993 annetun asetuksen nro 113/93 9 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisesti huomioon Euroopan unionin jäsenvaltiossa, Turkissa tai Euroopan talousaluetta koskevan sopimuksen allekirjoittajamaassa hyväksyttyjen laitosten myöntämät vastaavuustodistukset ja niiden suorittamat testit ja tarkastukset ja toimittava yhteistyössä näiden laitosten kanssa niillä olevien tulosten saamiseksi ja arvioimiseksi.

7. [LNEC:n] on perusteltava huolellisesti tarve 4 ja 6 momentissa mainittujen testien ja tarkastusten uudelleensuorittamiselle.

8. Hyväksynnät on annettava, kun 10.4.1993 annetun asetuksen nro 113/93 liitteessä I mainittujen edellytysten on katsottava täyttyneen.”

36 Komissio on istunnossa ilmoittanut yhteisöjen tuomioistuimelle, että se katsoo, että mainitulla asetuksella voidaan sen voimaantulosta lähtien turvata edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetun tuomion täysimääräinen täytäntöönpano.

37 Komissio on siten luopunut uhkasakon asettamista koskevasta vaatimuksestaan. Se on kuitenkin pysyttänyt kiinteämääräisen summan maksamista koskevan vaatimuksensa.

Kanne

38 Vaikka EY 228 artiklassa ei täsmennetä määräaikaa, jonka kuluessa yhteisöjen tuomioistuimen tuomio, jolla jäsenyysvelvoitteiden laiminlyönti on todettu, on pantava täytäntöön, vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön oikeuden välittömään ja yhtenäiseen soveltamiseen liittyvä intressi edellyttää, että tämä täytäntöönpano aloitetaan välittömästi ja saatetaan loppuun niin pian kuin mahdollista (ks. mm. asia C-121/07, komissio v. Ranska, tuomio 9.12.2008, Kok., s. I-9159, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

39 Lisäksi ratkaisevana ajankohtana EY 228 artiklassa tarkoitetun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen arvioinnin kannalta on pidettävä kyseisen määräyksen

nojalla annetussa perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättymishetkeä (ks. erityisesti asia C-109/08, komissio v. Kreikka, tuomio 4.6.2009, Kok., s. I-4657, 15 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Siten on tutkittava, eikö Portugalin tasavalta ollut vielä huolehtinut, kuten komissio väittää, edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetun tuomion täytäntöönpanosta silloin, kun perustellussa lausunnossa asetettu kahden kuukauden määräaika oli päättynyt, eli 18.12.2006.

41 Komissio nimittäin katsoo, että Portugalin tasavalta ei ollut asetuksen nro 50/2008 antamiseen mennessä ryhtynyt tarpeellisiin toimiin edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetun tuomion panemiseksi täytäntöön.

42 Tätä koskee komission ensimmäinen kanneperuste, jonka mukaan ennen tätä päivämäärää RGEU:n 17 §:n ja asetuksen nro 113/93 9 §:n 2 momentin säännöksillä yhdessä ei ollut poistettu tavaroiden vapaan liikkuvuuden estettä, jota hyväksynnän edellyttäminen tuotteilta, joita koskevia teknisiä eritelmiä ei ollut olemassa, merkitsi. Komissio vetoaa myös neljään täsmällisempään kanneperusteeseen, jotka koskevat Portugalin lainsäädännön yhteensopivuutta edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annettuun tuomioon perustuvien velvoitteiden kanssa.

Kanneperuste, joka koskee tavaroiden vapaan liikkuvuuden estettä, jota RGEU:n 17 §:ssä ja asetuksen nro 113/93 9 §:n 2 momentissa säädetty hyväksymismenettely merkitsee

43 Komissio väittää ensinnäkin, että ennen asetuksen nro 50/2008 antamista RGEU:n 17 §:n ja asetuksen nro 113/93 9 §:n 2 momentin säännöksissä yhdessä säädetty edellytys niiden tuotteiden, joita tekniset eritelmät eivät kata, hyväksymisestä merkitsi EY 28 artiklassa tarkoitettua tuonnin määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaavaa toimenpidettä.

44 Vastauksessaan mainittuun väitteeseen Portugalin tasavalta huomauttaa, että yhteisöjen tuomioistuin ei ole edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali antamassaan tuomiossa kyseenalaistanut sitä, että jäsenvaltio säätää RGEU:n 17 §:ään perustuvan kaltaisesta hyväksymisjärjestelmästä sellaisia tuotteita varten, joiden osalta ei ole teknisiä eritelmiä tai todistusten vastavuoroista tunnustamista. Jos tämä jäsenvaltio ei säätäisi tällaisesta järjestelmästä, se ei noudattaisi sille direktiivissä 89/106 asetettua velvollisuutta varmistaa, että vain sellaisia rakennusalan tuotteita käytetään, jotka soveltuvat siihen käyttöön, johon ne on tarkoitettu.

45 Tältä osin on huomattava, että vaikka yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali antamassaan tuomiossa katsonut, että hyväksymiselimen kieltäytyminen RGEU:n 17 §:ään perustuvan kaltaisessa hyväksymismenettelyssä tunnustamasta toisen jäsenvaltion hyväksymiselimen myöntämän todistuksen vastaavuutta on este tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle. Se on kuitenkin sen jälkeen, kun se on tutkinut, voiko tällainen toimenpide olla oikeutettu yleisen edun perusteella, mainitun tuomion 49–52 kohdassa todennut tapahtuneen EY 28 ja EY 30 artiklasta johtuvien velvoitteiden laiminlyönnin yhtäältä vain siltä osin kuin Portugalin viranomaiset eivät yhtäältä olleet ottaneet kyseessä olevaa hyväksymismenettelyä soveltaessaan huomioon muiden jäsenvaltioiden myöntämiä todistuksia eivätkä pyytäneet kantelijayritykseltä tai mainitulta muulta laitokselta tarpeellisia tietoja ja toisaalta siltä osin kuin mainittu hyväksymismenettely, siten kuin siitä säädetään Portugalin lainsäädännössä, ei perustunut objektiivisiin, syrjimättömiin ja ennalta tiedossa oleviin kriteereihin.

46 Mainitusta tuomiosta ei siten ilmene mitenkään, että jäsenvaltio ei noudattaisi yhteisön oikeuden mukaisia velvoitteitaan yksin sen vuoksi, että se säätää sellaisten tuotteiden hyväksymismenettelystä, joiden osalta ei ole teknisiä eritelmiä tai vastaavuustodistusten vastavuoroista tunnustamista.

47 Koska EY 228 artiklan 2 kohdassa määrätty menettely on katsottava yhteisöjen tuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanoa koskevaksi erityiseksi oikeudenkäyntimenettelyksi, eli toisin sanoen täytäntöönpanokeinoksi (asia C-304/02, komissio v. Ranska, tuomio 12.7.2005, Kok., s. I-6263, 92 kohta), sen yhteydessä voidaan käsitellä

vain jäsenvaltion EY:n perustamissopimukseen perustuvien jäsenyysvelvoitteiden laiminlyönnit, jotka yhteisöjen tuomioistuin on EY 226 artiklan perusteella todennut.

48 Ensimmäinen kanneperuste on siten hylättävä tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi.

Kanneperuste, joka koskee muissa jäsenvaltioissa myönnettyjen todistusten tunnustamisen hakemista koskevan oikeuden rajoittamista ainoastaan valmistajaan sekä tämän asiamieheen

Asianosaisten lausumat

49 Toisella kanneperusteellaan komissio moittii sitä, että teknisten eritelmien puuttuessa vain kyseisen tuotteen valmistaja tai tämän asiamies voi hakea hyväksymislaitosten, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, myöntämien todistusten tunnustamista, mikä tarkoittaa, että kaikkien muiden talouden toimijoiden, jotka haluavat hyötyä EY 28 artiklan säännöksistä, on haettava mainitun tuotteen hyväksymistä.

50 Portugalin tasavallan mukaan on katsottava, että tätä kanneperustetta ei voida ottaa tutkittavaksi, koska tämä oikeussääntö oli jo asetuksen nro 113/93 9 §:n alkuperäisessä versiossa ja koska komissio ei ollut ennen nyt käsiteltävänä olevan kanteen nostamista koskaan huomauttanut siitä, että vastaavuustodistuksen hakeminen tuotteille, joita koskevia teknisiä eritelmiä ei ole, kuuluu valmistajalle tai tämän asiamiehelle.

51 Asiakysymyksen osalta Portugalin tasavalta huomauttaa, että kun kansallisessa säännöstössä rajoitetaan mahdollisuus vastaavuustodistusta koskevan hakemuksen esittämiseen koskemaan vain valmistajaa tai tämän asiamiestä, siinä vain saatetaan

tasavertaiseen asemaan yhtäältä niiden tuotteiden CE-vastaavuuden todistusjärjestelmä, joita koskevat tekniset eritelmät, joissa säädetään direktiivin 89/106 ja sen panemiseksi täytäntöön annettujen portugalilaisten säännösten mukaan vain näiden tahojen, joita asia koskee, osallistumisesta, ja toisaalta vastaavuutta kansallisten säännösten kanssa siinä tilanteessa, että teknisiä eritelmiä ei ole, koskeva todistusjärjestelmä. Joka tapauksessa tämä hyväksymistodistusten tunnustamisen hakemista koskevan oikeuden rajoitus on poistettu asetuksella nro 50/2008 asetukseen nro 113/93 tehdyllä muutoksella.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

52 Portugalin tasavallan esittämät toisen kanneperusteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumista koskevat seikat huomioon ottaen on täsmennettävä niitä periaatteita, joiden valossa komission EY 228 artiklan 2 kohdan perusteella nostamassa kanteessa esittämiä kanneperusteita on tutkittava.

53 Tässä määräyksessä määrätään, että jos yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille perustamissopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuuden, ja jos komissio tämän jälkeen katsoo, että tämä jäsenvaltio ei ole toteuttanut yhteisöjen tuomioistuimen tuomion, jolla tämä jäsenyysvelvoitteiden laiminlyönti on todettu, täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä, komissio antaa, varattuaan ensin kyseiselle jäsenvaltiolle tilaisuuden esittää huomautuksensa sellaisen lausunnon perusteluineen, jossa täsmennetään, miltä osin tämä jäsenvaltio ei ole noudattanut tätä tuomiota. Jos mainittu jäsenvaltio ei toteuta mainitun tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä komission asettamassa määräajassa, komissio voi saattaa asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

54 Tästä seuraa, kuten tämän tuomion 47 kohdassa on palautettu mieliin, että vaikka EY 228 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely on katsottava yhteisöjen tuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanoa koskevaksi erityiseksi oikeudenkäyntimenettelyksi, tämä menettely, kuten EY 226 artiklassa määrätty menettely, edellyttää, että oikeudenkäyntiä edeltävää menettelyä on noudatettava.

55 Tältä osin vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että EY 226 artiklan perusteella nostetun kanteen yhteydessä komission jäsenvaltiolle esittämässä virallisessa huomautuksessa ja sittemmin komission antamassa perustellussa lausunnossa rajataan oikeusriidan kohde, jota ei sen jälkeen voida enää laajentaa. Se, että asianomaisella valtiolla on mahdollisuus esittää huomautuksensa, muodostaa perustamissopimuksella tavoitellun olennaisen takeen, vaikka jäsenvaltio päättäisi olla käyttämättä tätä mahdollisuutta, ja tämän takeen huomioon ottaminen on jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamista koskevan menettelyn sääntöjenmukaisuutta koskeva olennainen menettelymääräys. Tämän vuoksi perustellun lausunnon ja komission kanteen on nojauduttava oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn aloittavassa virallisessa huomautuksessa esiin tuotuihin perusteisiin (ks. mm. asia C-422/05, komissio v. Belgia, tuomio 14.6.2007, Kok., s. I-4749, 25 kohta ja asia C-186/06, komissio v. Espanja, tuomio 18.12.2007, Kok., s. I-12093, 15 kohta).

56 Sama koskee EY 228 artiklan 2 kohdan perusteella nostettua kannetta, jonka kohde on rajattava kyseisessä määräyksessä tarkoitetussa oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä siten, että komissio ei voi kannekirjelmässään laajentaa oikeusriidan kohdetta vetoamalla kanneperusteisiin, jotka ovat uusia verrattuna perusteisiin, jotka on esitetty perustellussa lausunnossa, jolla komissio on täsmentänyt ne seikat, joiden osalta kyseinen jäsenvaltio ei ole noudattanut yhteisöjen tuomioistuimen tuomiota, jolla jäsenyysvelvoitteiden laiminlyönti on todettu (ks. vastaavasti asia C-177/04, komissio v. Ranska, tuomio 14.3.2006, Kok., s. I-2461, 37–39 kohta).

57 On totta, että vaatimus, jonka mukaan EY 226 artiklan ja EY 228 artiklan 2 kohdan nojalla nostettujen kanteiden kohde on rajattava näissä määräyksissä tarkoitetussa oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä, ei kuitenkaan voi merkitä sitä, että virallisessa huomautuksessa esitettyjen väitteiden, perustellun lausunnon lausuntoosan ja kannekirjelmässä esitettyjen vaatimusten pitäisi aina olla täysin yhteneviä, kunhan oikeusriidan kohdetta ei ole laajennettu tai muutettu (ks. EY 226 artiklan soveltamisen osalta mm. asia C-147/03, komissio v. Itävalta, tuomio 7.7.2005, Kok., s. I-5969, 24 kohta ja asia C-33/04, komissio v. Luxemburg, tuomio 8.12.2005, Kok., s. I-10629, 37 kohta sekä EY 228 artiklan 2 kohdan soveltamisen osalta em. asia komissio v. Ranska, tuomio 14.3.2006, 37 kohta).

58 Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että kun lainsäädäntöä on muutettu oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn aikana, kanne voi koskea sellaisia kansallisia säännöksiä, jotka eivät ole identtisiä perustellussa lausunnossa tarkoitettujen

säännösten kanssa (ks. mm. asia C-203/03, komissio v. Itävalta, tuomio 1.2.2005, Kok., s. I-935, 29 kohta ja em. asia komissio v. Ranska, tuomio 14.3.2006, 38 kohta). Näin on muun muassa silloin, kun jäsenvaltio perustellun lausunnon antamisen jälkeen muuttaa kansallisia säännöksiä, joita perusteltu lausunto koski, ryhtyäkseen toimiin tuomion, jolla jäsenyysvelvoitteiden laiminlyönti todettiin, täytäntöönpanon laiminlyöntiin liittyvien väitteiden johdosta.

59 Komissio ei kuitenkaan voi EY 228 artiklan 2 kohdan nojalla nostamallaan kanteella moittia kansallisia säännöksiä, joita oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely ei koskenut, vaikka niitä sovellettiin sen aikana, riippumatta siitä, moittiiko se sitä eksplisiittisesti tai, jos näiden säännösten ja perustellussa lausunnossa moitittujen kansallista säännöstöä koskevien seikkojen välillä on välitön yhteys, implisiittisesti.

60 Koska komission on EY 228 artiklan 2 kohdan perusteella annetussa perustellussa lausunnossa täsmennettävä ne seikat, joiden osalta kyseinen jäsenvaltio ei ole noudattanut yhteisöjen tuomioistuimen tuomiota, jolla jäsenyysvelvoitteiden laiminlyönti on todettu, oikeusriidan kohdetta ei voida laajentaa velvoitteisiin, joita perusteltu lausunto ei koske, loukkaamatta menettelyn sääntöjenmukaisuuden takaamiseksi annettuja olennaisia menettelymääräyksiä.

61 Tämän asian osalta on todettava, että vaikka komissio on käsiteltävänä olevaan asian liittyvässä virallisessa huomautuksessa sekä perustellussa lausunnossa ilmoittanut, että sen mielestä Portugalin tasavallan lainsäädäntöönsä tekemillä muutoksilla ei taattu edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetun tuomion täysimääräistä täytäntöönpanoa, se ei sitä vastoin ole tässä virallisessa huomautuksessa eikä tässä perustellussa lausunnossa moittinut oikeussääntöä, jonka mukaan vain tuotteen valmistaja tai tämän asiamies voi käyttää oikeutta vastaavuustodistusten tunnustamisen hakemiseen.

62 Kuten Portugalin tasavalta esittää, tämä oikeussääntö oli sellaisten rakennusalan tuotteiden, joita koskevia teknisiä eritelmiä ei ole, osalta perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä asetuksen nro 113/93 9 §:n 2 momentissa, mikä merkitsee, että sitä sovellettiin paitsi nyt käsiteltävänä olevaan asiaan liittyvän oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn aikana myös sen menettelyn aikana, joka johti tuomion antamiseen edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali, ilman että se olisi ollut kummankaan näistä menettelyistä kohteena.

63 Mainittua oikeussääntöä koskevan kanneperusteen osalta ei vastoin komission väittämää voida katsoa, että tutkittavaksi ottamisen edellytykset täyttyisivät sillä perusteella, että se todellisuudessa vastaisi yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali antamassaan tuomiossa esittämää Portugalin lainsäädäntöä koskevaa arvostelua siltä osin kuin se muodostaa tavaroiden vapaan liikkuvuuden esteen, jonka kohtaavat kaikki talouden toimijat, jotka haluavat käyttää kyseisiä tuotteita Portugalissa.

64 Tältä osin on täsmennettävä, että asiassa, joka johti tuomion antamiseen edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali, ei yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettu kysymystä muissa jäsenvaltioissa myönnettyjen todistusten tunnustamisen hakemista koskevan oikeuden rajoittamisesta asetuksen nro 113/93 9 §:n 2 momentissa.

65 Lisäksi kun komissio on nyt käsiteltävänä olevaan asiaan johtaneessa oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä täsmentänyt, miltä osin Portugalin tasavalta ei ollut noudattanut mainittua tuomiota, se ei ole ottanut esiin sitä, että Portugalin lainsäädäntö mahdollisesti olisi yhteensopimaton EY 28 ja EY 30 artiklan kanssa sen johdosta, että siinä vaadittiin niiden rakennusalan tuotteiden osalta, joita tekniset eritelmät eivät kata, että muissa jäsenvaltioissa myönnettyjen todistusten tunnustamista koskevan hakemuksen esittää joko kyseisen tuotteen valmistaja tai tämän asiamies.

66 Arvostellessaan kanteessaan näissä olosuhteissa Portugalin lainsäädännön tätä seikkaa komissio ei näin ollen ole rajoittunut seikkoihin, joiden osalta Portugalin tasavalta ei edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annettu tuomio huomioon ottaen ja komission perustellun lausunnon mukaan noudattanut tätä tuomiota.

67 Kuten EY 226 artiklassa määrätyn oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn, myös EY 228 artiklan 2 kohdassa määrätyn oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn tarkoituksena on antaa asianomaiselle jäsenvaltiolle tilaisuus täyttää yhteisön oikeuden mukaiset velvoitteensa tai puolustautua asianmukaisesti komission laiminlyönnin jatkumisesta esittämiä väitteitä vastaan (ks. analogisesti erityisesti asia C-331/07, komissio v. Kreikka, tuomio 23.4.2009, 26 kohta).

68 Perustellussa lausunnossa ja kanteessa, joista määrätään EY 228 artiklan 2 kohdassa, on siten esitettävä väitteet yhtenäisesti ja täsmällisesti, jotta jäsenvaltio ja yhteisöjen tuomioistuin voivat arvioida tarkasti tuomion, jolla jäsenyysvelvoitteiden laiminlyönti on todettu, täytäntöönpanon tilanteen; tämä on välttämätön edellytys sille, että mainittu jäsenvaltio voi puolustautua asianmukaisesti ja että yhteisöjen tuomioistuin voi tutkia mainitun laiminlyönnin jatkumisen (ks. analogisesti asia C-199/04, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 1.2.2007, Kok., s. I-1221, 21 kohta).

69 Tästä seuraa, että toisen kanneperusteen osalta on katsottava, että tutkittavaksi ottamisen edellytykset eivät täyty.

Kanneperuste, joka koskee niiden tuotteiden, joita koskevia teknisiä eritelmiä ei ole, hyväksymisen yhteydessä huomioon otettavien kriteerien epätäsmällisyyttä

Asianosaisten lausumat

70 Kolmannella kanneperusteellaan komissio katsoo, että Portugalin lainsäädäntö on edelleen suhteellisuusperiaatteen vastainen siltä osin kuin siinä ei täsmennetä kriteerejä, jotka on otettava huomioon tuotteiden, joiden osalta teknisiä eritelmiä ei ole, hyväksymisessä. Jopa asetuksella nro 290/2007 muutetussa RGEU:n 17 §:n 2 momentin versiossa ilmoitetaan vain, että hyväksymisissä on otettava huomioon muissa jäsenvaltioissa suoritetut testit ja tarkastukset ilman, että täsmällisesti ilmoitettaisiin mitään niistä kriteereistä, joita on noudatettava.

71 Lisäksi RGEU:n 17 §:n sanamuodon, sellaisena kuin se mainitun muutoksen seurauksena oli, perusteella olisi ollut mahdotonta tietää, mikä on toimivaltainen laitos suorittamaan tällaisen hyväksymisen, koska tähän muutettuun versioon ei enää sisältynyt viittausta LNEC:n ennakkolausuntoon.

72 Portugalin tasavallan mukaan tätä kanneperustetta ei voida ottaa tutkittavaksi, koska siihen ei ole vedottu edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetun tuomion taustalla olevassa asiassa eikä nyt käsiteltävänä olevaan asiaan liittyvässä oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä.

73 Portugalin tasavalta väittää joka tapauksessa, että edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetun tuomion täytäntöönpanosta on huolehdittu niin ministerin asetuksella nro 1726/2006 kuin ministerin asetuksella nro 19563/2006, koska toimivaltaisen kansallisen laitoksen on otettava sellaisten tuotteiden, joita koskevia teknisiä eritelmiä ei ole, osalta huomioon jossain jäsenvaltiossa suoritetut testit ja tarkastukset. Polyeteeniputkien osalta on eurooppalaisten standardien antamisesta lähtien vain poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa nämä putket eivät vastaa mainittuja standardeja, tarpeen todistaa hyväksymismenettelyssä, että ne ovat turvallisia ja

soveltuvat käyttöön, johon ne on tarkoitettu. Tämä tutkimus suoritetaan direktiivin 89/106 liitteessä I ilmaistujen olennaisten vaatimusten, jotka on pantu täytäntöön Portugalissa asetuksen nro 113/93 liitteessä I, valossa poikkeustapauksissa, joiden osalta hyväksymisperusteita on vaikeaa täsmentää näitä olennaisia vaatimuksia tarkemmin. Tältä osin asetuksella nro 50/2008 RGEU:n 17 §:n 8 momenttiin tehdyn muutoksen ainoa vaikutus oli, että sillä selvennettiin sitä, että hyväksymismenettely tapahtuu mainittujen olennaisten vaatimusten valossa.

74 Portugalin tasavalta huomauttaa sen osalta, ettei laitoksia, jotka ovat toimivaltaisia hyväksymään rakennusalan tuotteet, joita koskevia teknisiä eritelmiä ei ole, ole määritelty, että vaikka RGEU:n 17 §:ssä ei tiettynä ajankohtana enää nimenomaisesti mainittu LNEC:tä toimivaltaisena laitoksena, mainitun laitoksen toimivalta ilmenee yksiselitteisesti kansallisen lainsäädännön kokonaisuudesta.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

75 Yhtäältä sen kanneperusteen osalta, joka koskee sitä, että kriteerejä, jotka on otettava huomioon, kun LNEC suorittaa tuotteiden, joita koskevia teknisiä eritelmiä ei ole, hyväksymisen RGEU:n 17 §:n perusteella, ei ole ilmoitettu täsmällisesti, on todettava, että komissio ei ole maininnut tätä väitettä nyt käsiteltävänä olevaan asiaan liittyvässä virallisessa huomautuksessaan eikä perustellussa lausunnossaan, joissa rajoitutaan tämän hyväksymismenettelyn osalta moittimaan Portugalin tasavaltaa siitä, että se on muuttanut säännöstöä antamalla ministerin asetuksen eli asetuksen nro 1726/2006 sen sijaan, että se olisi muuttanut RGEU:n 17 §:ää itseään, sekä mainitun ministerin asetuksen osalta siitä, että se on antanut säädöksen, jossa ensinnäkään ei lainkaan viitattu mainittuun 17 §:ään, toisekseen jätettiin ulkopuolelle eristetyt putket ja kolmanneksi ei säädetty velvollisuudesta ottaa huomioon muissa jäsenvaltioissa myönnettyjä todistuksia.

76 Kun komissio on tämän jälkeen kanteellaan edelleen moittinut RGEU:n 17 §:ssä säädettyä hyväksymismenettelyä, se ei ole toistanut oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä esitettyjä moitteita vaan ainoastaan tämän hyväksymismenettelyn

yhteydessä huomioon otettaviin kriteereihin liittyvää epätäsmällisyyttä koskevan perusteen, joka ei siis ollut kohteena oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä.

77 Komissio ei kuitenkaan voi kannevaiheessa esittää ensimmäistä kertaa perustetta, jota se ei ole nostanut esiin oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä, ilman, että se laajentaa oikeusriidan kohdetta ja loukkaa siten puolustautumisoikeuksia.

78 RGEU:n 17 §:ssä säädetyn hyväksymismenettelyn yhteydessä huomioon otettaviin kriteereihin liittyvää epätäsmällisyyttä koskevan komission kanneperusteen ei myöskään voida katsoa täyttävän tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä yksin sillä perusteella, että se vastaisi yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali antaman tuomion 50 kohdassa esitettyä arvostelua siitä, että kyseessä olevia putkia koskevia objektiivisia, syrjimättömiä ja ennalta tiedossa olevia kriteerejä ei tässä hyväksymismenettelyssä ollut.

79 Kun komissio on nyt käsiteltävään asiaan johtaneen oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn aikana täsmentänyt, miltä osin Portugalin tasavalta ei ollut noudattanut mainittua tuomiota, se ei ole nostanut esiin EY 28 ja EY 30 artiklan mahdollista rikkomista, joka johtuu siitä, että Portugalin lainsäädännössä ei edes siihen tällä välin tehtyjen muutosten jälkeen edelleenkään täsmennetty riittävällä tavalla kriteerejä, jotka mainitussa hyväksymismenettelyssä on otettava huomioon.

80 Lisäksi komissio ei ole virallisessa huomautuksessaan eikä perustellussa lausunnossaan tutkinut asetusta nro 113/93, joihin sekä ministerin asetuksessa nro 1726/2006 että ministerin asetuksessa nro 19563/2006 viitataan niiden yksityiskohtaisten sääntöjen osalta, jotka koskevat LNEC:n velvollisuutta ottaa putkien hyväksymismenettelyn yhteydessä huomioon muissa jäsenvaltioissa suoritetut testit ja tarkastukset.

81 Siltä osin kuin komissio ei Portugalin lainsäädännön tätä seikkaa koskevassa arvostelussaan ole rajoittunut niihin seikkoihin, joiden osalta Portugalin tasavalta ei sen perustellun lausunnon mukaan ollut noudattanut edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annettua tuomiota, tämän kanneperusteen osalta on siten katsottava, että tutkittavaksi ottamisen edellytykset eivät täyty.

82 Toisaalta RGEU:n 17 §:n, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella nro 290/2007, epätäsmällisyyden, joka koskee laitosta, joka on toimivaltainen hyväksymään sellaiset tuotteet, joita koskevia teknisiä eritelmiä ei ole, osalta on todettava, että se, että komissio ei ole viitannut myöskään tähän epätäsmällisyyteen oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn aikana, selittyy sillä, että tämä komission kanneperuste koskee säännöstä, jonka Portugalin viranomaiset ovat antaneet vastatakseen tämän toimielimen oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn aikana esittämiin moitteisiin.

83 Kuten Portugalin tasavalta väittää, tätä perustetta ei voida kuitenkaan hyväksyä, koska RGEU:n 17 §:ää oli myös asetuksen nro 290/2007 antamisen jälkeen luettava yhdessä muiden asiaankuuluvien kansallisten säännösten, kuten niiden säännösten kanssa, joissa määritellään LNEC:lle kuuluvat tehtävät ja joihin kuuluu erityisesti 24.8.2007 annettu asetus nro 304/2007 (Diário da República, sarja I, nro 163, 24.8.2007), jonka perusteella LNEC on toimivaltainen laitos.

84 Siten kolmas kanneperuste on hylättävä osittain tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi ja osittain perusteettomana.

Kanneperuste, joka koskee syrjivien kriteerien soveltamista muissa jäsenvaltioissa myönnettyjen todistusten tunnustamisessa

Asianosaisten lausumat

85 Neljännellä kanneperusteellaan komissio moittii sitä, että asetuksen nro 113/93 9 §:n 2 momentissa asetetaan muissa jäsenvaltioissa myönnettyjen todistusten tunnustamisen edellytykseksi Portugalissa niin sanotut ”kolminkertaiset kansalaisuuskriteerit”, joiden mukaan asianmukaiset testit ja tarkastukset on suoritettava valmistusmaassa Portugalissa voimassa olevia tai portugalilaisen julkisen laitoksen vastaaviksi tunnustamia menettelytapoja noudattaen ja portugalilaisen laatujärjestelmän mukaisesti. Komission mukaan tästä seuraisi, että vastoin sitä, mitä yhteisöjen tuomioistuin oli edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali antamansa tuomion 50 ja 51 kohdassa edellyttänyt, mainittujen todistusten hyväksymispäätöksiä ei tehty objektiivisilla ja syrjimättömillä perusteilla.

86 Portugalin tasavallan mukaan tätä kanneperustetta ei voida ottaa tutkittavaksi, koska niin sanotut ”kolminkertaiset kansalaisuuskriteerit” olivat jo asetuksen nro 113/93 9 §:n 2 momentin alkuperäisessä versiossa ja koska komissio ei ollut koskaan esittänyt vähäisintäkään sitä koskevaa moitetta nyt käsiteltävän asian taustalla olevan oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn aikana tai edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetun tuomion taustalla olevan asian oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä tai siinä asiassa yhteisöjen tuomioistuimessa käydyssä menettelyssä.

87 Joka tapauksessa oikeussäännöllä, jonka mukaan portugalilainen toimivaltainen laitos tunnustaa teknisten eritelmien puuttuessa muissa jäsenvaltioissa suoritetut testit ja tarkastukset vain, jos ne on suoritettu noudattaen Portugalissa voimassa olevia menettelytapoja tai mainitun laitoksen niitä vastaaviksi tunnustamia menettelytapoja, on vain pantu täytäntöön direktiivin 89/106 16 artiklan 1 kohta, jolla pyritään takaamaan sellaisten rakennusalan tuotteiden turvallisuus, joiden osalta teknisiä eritelmiä ei ole. Sillä, että tätä oikeussääntöä sovelletaan RGEU:n 17 §:n nojalla aloitettuihin hyväksymismenettelyihin, on nimenomaan pyritty edistämään muussa jäsenvaltiossa suoritettujen testien ja tarkastusten huomioon ottamista.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

88 On todettava, että komissio ei ole virallisessa huomautuksessaan eikä perustellussa lausunnossaan moittinut sitä, että tässä säännöstössä muista jäsenvaltioista peräisin olevien tuotteiden, joiden osalta teknisiä eritelmiä ei ole, vastaavuuden toteamisen samoin kuin näille tuotteille muissa jäsenvaltioissa myönnettyjen vastaavuustodistusten tunnustamisen edellytykseksi on asetettu se, että nämä tuotteet ovat läpäisseet valmistavassa jäsenvaltiossa sijaitsevan hyväksytyn laitoksen Portugalissa voimassa olevia tai Instituto Português da Qualidaden vastaaviksi tunnustamia menettelytapoja noudattaen suorittamat testit ja tarkastukset.

89 Kuten Portugalin tasavalta on esittänyt, tämä edellytys oli perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä rakennusalan tuotteita, joiden osalta teknisiä eritelmiä ei ole, koskevana asetuksen nro 113/93 9 §:n 2 momentissa, jolla pyrittiin panemaan täytäntöön Portugalin lainsäädännössä direktiivin 89/106 16 artiklan 1 kohta. Vaikka tätä edellytystä ei sovellettu vain nyt käsiteltävänä olevan asian taustalla olevan oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn aikana vaan myös edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annettuun tuomioon johtaneen oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn aikana, sitä ei kuitenkaan ole tarkasteltu missään näistä menettelyistä. Viimeksi mainitussa tuomiossa ei nosteta mitenkään esiin asetuksen nro 113/93 ja erityisesti sen 9 §:n 2 momentin yhteensopimattomuutta EY 28 ja EY 30 artiklan kanssa.

90 Tässä tilanteessa tutkittavaksi ottamisen edellytysten ei voida katsoa täyttyvän komission sen kanneperusteen osalta, joka koskee kriteerejä, jotka muissa jäsenvaltioissa suoritettujen testien ja tarkastusten on täytettävä, sillä perusteella, että se todellisuudessa vastaisi yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali antamansa tuomion 51 kohdassa esittämiin moitteisiin siitä, ettei kyseessä oleviin putkiin sovelleta RGEU:n 17 §:ssä säädetyssä hyväksymismenettelyssä objektiivisia, syrjimättömiä ja ennalta tiedossa olevia kriteerejä.

91 Koska komissio ei ole rajoittunut kohtiin, joiden osalta yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali antamassaan tuomiossa todennut, että Portugalin tasavalta oli jättänyt noudattamatta perustamissopimuksen mukaisia

velvoitteitaan, kun komissio on kanteessaan moittinut asetuksen nro 113/93 9 §:n 2 momentissa säädettyjä tunnustamisedellytyksiä, on myös neljännen kanneperusteen osalta katsottava, etteivät tutkittavaksi ottamisen edellytykset täyty.

Kanneperuste, joka koskee sitä, että talouden toimijoita, joihin kyseinen kansallinen lainsäädäntö vaikuttaa, koskeviin toimenpiteisiin ei ole ryhdytty

Asianosaisten lausumat

92 Viidennellä kanneperusteellaan komissio katsoo, että Portugalin tasavalta ei ole pannut täytäntöön edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annettua tuomiota siltä osin kuin se ei ole ryhtynyt sellaisia talouden toimijoita koskeviin toimenpiteisiin, joihin kyseinen kansallinen lainsäädäntö vaikuttaa. Huolimatta seikoista, jotka yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali antamansa tuomion 48 kohdassa todennut, Portugalin tasavalta on ainoastaan väittänyt, että yhtään tapausta, jossa putkien hyväksyminen olisi evätty EY 28 ja EY 30 artiklan kanssa ristiriidassa olevien säännösten perusteella, ei ole todettu. Komissio viittaa tutkimisvaltaan, joka Portugalin hallinnollisilla elimillä Portugalin tasavallan oman ilmoituksen mukaan on, ja väittää, että Portugalin ei olisi pitänyt vain katsoa, että koska kantelijayhtiö ei ollut hakenut tuotteidensa hyväksymistä vaan ainoastaan Italiassa myönnetyn todistuksen tunnustamista, tämä yritys ei todellisuudessa pyrkinyt saamaan tällaista hyväksyntää.

93 Portugalin tasavalta huomauttaa tältä osin ensinnäkin, että komissio on vasta kannekirjelmässään maininnut yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali antamansa tuomion 48 kohdassa esiin nostamat seikat.

94 Sitten tämä jäsenvaltio selittää, että LNEC:n ja kantelijayhtiön välisestä kirjeenvaihdosta ilmenee, että kantelija ei ole missään vaiheessa tarkoittanut aloittaa polyeteeni-

putkia, joita se pyrki myymään Portugalissa, koskevaa hyväksymismenettelyä vaan se halusi ainoastaan, että sen ulkomaisia todistuksia pidettäisiin riittävinä ja että se vapautettaisiin hyväksymismenettelystä. Koska LNEC ei ole saanut tältä yritykseltä mitään hyväksymishakemusta eikä edes hyväksymismenettelyn kulkua koskevaa tietopyyntöä, olisi ollut liiallista vaatia LNEC:ltä, että se muistuttaisi mainittua yritystä edellytyksistä, joiden täyttyessä IIP:n myöntämää tai mitä tahansa muuta todistusta voitiin käyttää vastaavuustodistuksen saamiseksi ja kyseisten putkien hyväksymiseksi, jos se on tarpeen. Kaiken epävarmuuden poistamiseksi LNEC on silti 12.2.2008 ilmoittanut kantelijayritykselle siitä, että se on jo jonkin aikaa voinut saattaa kyseessä olevat tuotteet kansallisille markkinoille ilman mitään etukäteistä hyväksymisedellytystä.

95 Portugalin tasavalta korostaa vielä, että yhtään tapausta, jossa edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annettua tuomiota ei olisi putkijärjestelmien tai niiden osien hyväksymismenettelyjen osalta noudatettu, ei ole havaittu. Se lisää, että kantelijayritys olisi voinut vaatia kansallisissa tuomioistuimissa korvausta vahingosta, jota mahdollisesti on kärsitty vuoden 2000 aikana RGEU:n 17 §:n yhteisön oikeuden vastaisen soveltamisen vuoksi, mitä se ei ole tehnyt.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

96 Ensinnäkin on todettava, että koska komissio on jo oikeudenkäyntiä edeltäneen menettelyn aikana moittinut sitä, että Portugalin tasavalta ei ollut ryhtynyt sellaisia talouden toimijoita, joihin edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetussa tuomiossa tarkoitettu lainsäädäntö vaikuttaa, koskeviin toimenpiteisiin, nyt käsiteltävänä olevan kanneperusteen osalta ei voida kyseenalaistaa tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttymistä.

97 Tämän kanneperusteen aineellisen tutkimisen osalta on todettava, että komissio on vain muistuttanut tosiseikoista, jotka ovat johtaneet mainittuun tuomioon, esittämättä yhteisöjen tuomioistuimelle seikkoja, jotka ovat tarpeen ratkaistaessa, missä vaiheessa jäsenyysvelvoitteiden laiminlyönnin toteavan tuomion täytäntöönpano tältä osin on

(ks. vastaavasti asia C-387/97, komissio v. Kreikka, tuomio 4.7.2000, Kok., s. I-5047, 73 kohta ja asia C-369/07, komissio v. Kreikka, tuomio 7.7.2009, Kok., s. I-5703, 74 kohta).

98 Siten komissio ei ole esittänyt mitään sellaista, joka saattaisi kyseenalaiseksi Portugalin tasavallan väitteen, jonka mukaan sen yrityksen tilannetta, jonka kantelu johti edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annettuun tuomioon, lukuun ottamatta ei ole todettu mitään muuta yritystä, joka olisi kohdannut vaikeuksia hyväksynnän saamisessa tuotteille tai tunnustuksen saamisessa muissa jäsenvaltioissa myönnetyille todistuksille sellaisten rakennusalan tuotteiden osalta, joita koskevia teknisiä eritelmiä ei ole.

99 Kantelijayrityksen, joka käynnisti tuomioon edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali johtaneen menettelyn, osalta on riittävää todeta, kuten Portugalin tasavalta on komission vastustamatta esittänyt, että yhtäältä tämä yritys ei ole ryhtynyt mihinkään muihin toimiin hyväksynnän saamiseksi tuotteilleen tai tunnustuksen saamiseksi muissa jäsenvaltioissa myönnetyille todistuksille ja että toisaalta mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetussa tuomiossa kyseessä olevia tuotteita koskevien eurooppalaisten standardien ja asetuksen nro 1726/2006 antamisen jälkeen mainituilta tuotteilta ei enää edellytetty hyväksymistä, koska nämä standardit kattoivat ne.

100 Tässä tilanteessa on todettava, että komissio ei ole osoittanut, että Portugalin tasavalta olisi rikkonut EY 28 ja EY 30 artiklan mukaisia velvoitteitaan ja siten jättänyt noudattamatta edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annettua tuomiota, kun se ei ole ryhtynyt sellaisia talouden toimijoita, joihin kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö vaikuttaa, koskeviin toimenpiteisiin.

101 Viides kanneperuste on siten hylättävä perusteettomana.

102 Tästä syystä komission kanne on hylättävä siltä osin kuin siinä vaaditaan toteamaan, että Portugalin tasavalta on jättänyt noudattamatta EY 228 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut tarpeellisia toimenpiteitä edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Portugali annetun tuomion täytäntöönpanon varmistamiseksi.

103 Näin ollen kanne on hylättävä myös siltä osin kuin siinä vaaditaan Portugalin tasavallan velvoittamista maksamaan kiinteämääräinen summa tämän jäsenyysvelvoitteiden laiminlyönnin vuoksi.

Oikeudenkäyntikulut

104 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Portugalin tasavalta on vaatinut, että komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja koska komissio on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Euroopan yhteisöjen komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset